

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 531/2021
15.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Драгане Бољевић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Саша Филиповић, адвокат из ..., против туженог ... „ББ“ из ..., чији је пуномоћник Тијана Павићевић, адвокат из ..., ради поништаја решења, враћања на рад и исплате, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 896/19 од 21.10.2020. године, на седници одржаној 15.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 896/19 од 21.10.2020. године, којом је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2008/17 од 01.11.2018. године у делу којим је поништено решење о престанку радног односа тужиоца и тужилац враћен на рад код туженог.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 896/19 од 21.10.2020. године, у преосталом делу става првог изреке и ставу другом изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2008/17 од 01.11.2018. године, у ставу трећем изреке, којим је одлучено о накнади штете, ставу петом изреке, којим је одлучено о уплати доприноса и ставу седмом изреке, којим је одлучено о трошковима парничног поступка и у укинутим деловима предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 896/19 од 21.10.2020. године, у делу става првог изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2008/17 од 01.11.2019. године, у делу става другог изреке којим је одлучено о враћању тужиоца на одређено радно место – послове радника на изради обуће и у том делу тужба тужиоца се одбацује.

Образложење

Први основни суд у Београду, пресудом П1 2008/17 од 01.11.2018. године, поништио је као незаконито решење туженог број ... од 05.07.2010. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду број ... од 29.01.2002. године (став први изреке). Обавезао је туженог да врати тужиоца на послове радника на изради обуће, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења (став

други изреке). Обавезао је туженог да накнади тужиоцу штету у висини изгубљене зараде и других примања за период од 01.07.2010. године до 30.06.2013. године, у одређеним новчаним износима, са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу трећем изреке). Одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца, у делу којим је тражио да се обавезе тужени да накнади тужиоцу штету на име неискоришћеног годишењег одмора у висини просечне зараде за 2009, 2010, 2011. и 2012. годину у износима од по 24.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе па до коначне исплате (став четврти изреке). Обавезао је туженог да на име тужиоца изврши уплату Републичком фонду ПИО, доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.01.2009. године до 30.06.2013. године, а у складу са важећим основицама за обрачун доприноса у тренутку исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења (став пети изреке). Одбацио је као недозвољену тужбу тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужени да га распореди на послове који одговарају његовој стручној спреми и радним способностима (став шести изреке). Обавезао је туженог да исплати тужиоцу на име трошкова парничног поступка укупан износ од 360.750,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења (став седми изреке).

Апелациони суд у Београду, пресудом Гж1 896/19 од 21.10.2020. године, одбио је као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П1 2008/17 од 01.11.2018. године, у ставу првом, другом, трећем, петом и седмом изреке (став први изреке). Одбио је као неосноване захтеве тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у побијаном делу на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13 - УС, 74/13 – УС, 55/14, 87/18 и 18/20), који се у конкретној ситуацији примењује на основу одредби члана 506. став 2. овог ЗПП и утврдио да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП, изузев у делу који се односи на враћање на рад тужиоца на одређено радно место.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу на неодређено време код туженог, на пословима радника на изради обуће (припреме у обући), послови пендисте. Уговором о раду од 29.01.2002. године предвиђено је да тужилац обавља послове припреме обуће у складу са описом послова и условима који су предвиђени за ово радно место по одредбама општег акта о систематизацији радних места код туженог. Тужилац је радио на изради обуће у завршној фази – изради доњег дела обуће за ортопедску ципелу и склапање са гоњим делом обуће. Дана 25.06.2010. године, тужиоцу је достављено упозорење, којим је обавештен да у периоду од 01.06.2010. године до 21.06.2010. године имао пет рекламација од стране корисника обуће израђене по његовим радним налозима, које су се односиле на пропусте и грешке

у изради у естетском и квалитативном смислу. Указано је да, с обзиром на укупан број произведених ципела одељењу обуће у означеном периоду (74 комада) код тужиоца и његових колега постоји недопустиво слаб радни учинак, који је проузроковао продужење рокова испоруке и застој производње. Тужилац је упозорен на постојање разлога за отказивање уговора о раду прописаних одредбама члана 179. став 1. тачка 2. и 3. Закона о раду, члана 236. став 1. тачка 1. и 9. Колективног уговора туженог и члана 6. алинеја 1, 2. и 3. уговора о раду од 29.01.2002. године, који се односе на остваривање предвиђених резултата рада, поштовања радне и технолошке дисциплине, као и савесног обављања послова предвиђених општим актом. Тужилац се изјаснио на упозорење, тако што је негирао извршење повреде радне обавезе, као и угрожавање радне дисциплине. Оспореним решењем туженог од 05.07.2010. године, тужиоцу је отказан уговор о раду, због повреде радне обавезе утврђене општим актом и уговором о раду, као и због непоштовања радне дисциплине, отежавање процеса рада и пословања. У оспореном решењу је наведено да, дужи период отежава у одељењу за израду обуће, процес рада и пословања, с обзиром на то да је у периоду од 01.06. до 21.06.2010. године, на квалитет и естетски изглед обуће коју је он радио пријављено пет рекламација на основу којих су евидентирани неправилности у изради обуће (неодговарајуће величине, жуљање у пределу луба, одлепљени ђоновци, засечена табаница, несиметрични каишеви и слично), што је све констатовано у извештају директора производње од 24.06.2010. године и оцењено да се ради о слабом радном учинку запосленог, с обзиром на застој у производњи и учесталост незадовољства и жалби корисника. Према образложењу оспореног решења тужилац је повредио радну дисциплину предвиђену уговором о раду, која у члану 6. алинеја 1, 2. и 3. садржи обавезу да запослени остварује планиране и предвиђене резултате рада, поштује радну и технолошку дисциплину и савесно обавља радне задатке. Указано је и на повреду радне обавезе из Колективног уговора у члану 236. став 1. тачка 9, као што је отежавање или онемогућавање процеса рада и пословања. Утврђено је и да код туженог није утврђена појединачна, већ колективна норма, која није прописана, већ уобичајена и да је израђена обућа као готов производ резултат рада више запослених у производном процесу. Рекламације су се односиле на недостатке и неправилности у погледу естетског изгледа или квалитета обуће. Поводом рекламација, вршена је поправка и отклањање уочених и пријављених недостатака на обући (тужба је поднета 02.10.2010. године).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, према оцени овог суда, правилно је примењено материјално право, када је поништено као незаконито оспорено решење о престанку радног односа тужиоцу отказом уговора о раду и тужилац враћен на рад код туженог.

У спору из радног односа, суд, законитост оспореног решења цени са становишта правилне примене материјалног права, повреде правила поступка и чињенично стање из оспореног решења.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05 и 54/09) је прописано да, послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом и уговором о раду. Одредбом става 1. тачка 3. овог члана, ако запослени не поштује радну дисциплину

прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Одредбом члана 236. став 1. тачка 1. Колективног уговора туженог од 17.03.2009. године предвиђено је да као повреде радне обавезе нарочито ће се имати у виду неизвршавање или несавесно, неблаговремено или немарно извршавање радних обавеза. Одредбом става 1. тачка 9. овог члана, ако ради тако да не онемогућава или отежава процес рада или пословања.

Одредбом члана 6. став 1. алинеја 1. уговора о раду од 29.01.2002. године предвиђено је да, запослени има обавезу да остварује предвиђене и планиране резултате рада, алинејом 2, поштује радну и технолошку дисциплину и алинејом 3, савесно и одговорно обавља све послове систематизоване и описане општим актом о систематизацији за његово радно место и послове који му се по посебном налогу дају као радни задатак од стране послодавца или овлашћеног лица.

Како је утврђено да код туженог није утврђена појединачна, већ колективна норма која није прописана, већ уобичајена и да је израђена обућа као готов производ резултат рада више запослених у производном процесу, имајући у виду опис послова тужиоцевог радног места, пендисте, који ради на изради обуће у завршној фази, то је правилан закључак нижестепених судова да се недостаци на израђеној обући не могу искључиво приписати тужиоцу према садржини рекламација, због чега је оспорено решење о престанку радног односа тужиоцу отказом уговора о раду правилно поништено као незаконито.

Како је утврђено да је оспорено решење о престанку радног односа тужиоцу отказом уговора незаконито, то је и правилна одлука о враћању тужиоца на рад код туженог, донета на основу одредбе члана 191. став 1. Закона о раду.

Одредбом члана 191. став 2. Закона о раду је прописано да, поред враћања на рад, послодавац је дужан да запосленом исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту и уговору о раду и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање. Одредбом става 3. овог члана да, накнада штете умањује се за износ прихода које је запослени остварио по основу рада по престанку радног односа.

Првостепеном пресудом тужени је обавезан да накнади тужиоцу штету у висини изгубљене зараде и других примања за период од 01.07.2010. године до 30.06.2013. године и на име тужиоца изврши уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО за период од 01.01.2009. године до 31.06.2013. године.

У том делу, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права (одредба члана 191. став 3. Закона о раду), услед чега је и чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено, због чега су другостепена и првостепена пресуда у том делу морале бити укинуте.

Наиме, првостепени суд је утврдио на основу извештаја Националне службе запошљавања од 17.05.2018. године да се тужилац налазио на евиденцији Националне службе запошљавања, Филијала за Град Београду у периоду од 04.01.2011. године до

20.04.2011. године, од 28.09.2012. године до 23.10.2013. године и од 07.05.2014. године и даље и да је био корисник права на новчану накнаду за случај незапослености у периоду од 28.09.2012. године до 27.09.2013. године.

Како произилази да тужилац у периоду од 01.07.2010. године до 30.06.2013. године, није све време био на евиденцији код Националне службе за запошљавање и првостепеном суду је 05.04.2013. године тужилац доставио потврду о висини остварене зараде код „ВВ“ д.о.о. из ..., за период од 26.09.2011. године до 27.09.2012. године, на шта се основано у ревизији указује, то је ради правилне примене одредби члана 191. став 2. и 3. Закона о раду, приликом доношења одлуке накнаде штете било неопходно утврдити да ли је тужилац као оштећени умањео штету или могао умањити радом код другог послодавца или на други начин после престанка радног односа код туженог.

У поновном поступку, првостепени суд ће ради правилне примене материјалног права утврдити да ли је и у ком периоду, за који тужилац потражује накнаду штете, био радно ангажован код другог послодавца, као и висину остварене зараде, те донети нову, правилну и закониту одлуку. Како је укинута одлука о накнади штете на име изгубљене зараде, то је укинута и одлука о доприносима за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, с обзиром на то да се ради о тужбеном захтеву за који је од значаја одлука о основаности тужбеног захтева о накнади штете на име изгубљене зараде и других примања, у смислу одредбе члана 191. став 2. Закона о раду.

Распоређивање запосленог на одређено радно место је интерна ствар послодавца.

Стога је од стране нижестепених судова приликом доношења одлуке о враћању тужиоца на рад код туженог и то на пословима радника на одређеном радном месту, на изради обуће, учињена битна повреда одредаба члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, с обзиром на то да је у том делу одлучено о тужбеном захтеву који не спада у судску надлежност, због чега су у том делу укинуте другостепена и првостепена пресуда и одбачена тужба тужиоца.

Како су укинуте другостепена и првостепена пресуда у погледу тужбеног захтева за накнаду штете на име изгубљене зараде и тражених доприноса, то је укинута и одлука о трошковима поступка, с обзиром на то да се предмет у укинутом делу враћа на поновно суђење и да ће о трошковима поступка поводом ревизије, заједно са осталим трошковима бити одлучено у коначној одлуци на основу члана 153. и 154. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредби члана 414. став 1, 416. став 2, 415. став 2. и 165. став 4. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић